

5:3-25 – Despre văduve. Despre prezbiteri.

E timpul pentru o scurtă recapitulare. Capitolul 1a ne introduce în contextul Bisericii din Efes, în misiunea dată lui Timotei și astfel în tema majoră a epistolei. Aflăm că Biserica din Efes se afla sub asaltul unor învățători mincinoși. De aici și misiunea lui Timotei în Efes și scopul scrierii acestei epistole. În cap.2b, Pavel rememorează convertirea, transformarea sa și alegerea sa ca apostol. Acest fapt așează în contrast autoritatea apostolică a lui Pavel și doctrina harului trăită și propovăduită de el cu falsă autoritate a învățătorilor din Efes și proasta lor întrebuințare a Legii. Cap.1 se încheie cu îndemnul către Timotei de a urma lupta cea bună în contrast cu darea pe mâna Satanei a doi eretici care au căzut de la credință. Pericolul ereziei îl vizează și pe Timotei. De aceea, epistola îl îndeamnă mai întâi să vegheze asupra lui însuși, și de-abia apoi să vegheze și asupra Bisericii. De asemenea, doctrina harului nu este deloc în contradicție cu delimitarea totală față de eretici.

Urmarea firească a cap.1 ar fi cap.3. În acest capitol, Pavel creionează profilul moral și spiritual al liderilor Bisericii. Pasajul e în strânsă legătură cu asaltul proorocilor mincinoși. E de fapt soluția propusă de Pavel asaltului proorocilor mincinoși. Pericolul adus de aceștia e mult diminuat dacă ei nu se află în poziții de conducere. De asemenea, dacă liderii sunt treji, ei vor veghea asupra turmei și o vor păzi. Și nu în ultimul rând, dacă liderii sunt cu adevărat modele, ei vor crea o cărare vie pe care Biserica o va urma și astfel va deosebi singură cărările strâmbe propuse de proorocii mincinoși. Soluția este deci la cei ce sunt așezați ca lideri și rămân lideri în Biserică, să fie de neînvinuit ca Iov. Ei trebuie să știe cum să se poarte în Casa lui Dumnezeu și să învețe întreaga comunitate acest lucru. Dar aceasta înseamnă ca ei să acceseze taina evlaviei care este mare și care a fost descoperită în chip desăvârșit în Isus. Însuși Timotei este unul din episcopi, de aceea cap.4:1-5:3 îi este adresat lui însuși insistând pe rolul de învățător al lui. Dar în mod cert este o prelungire a profilului liderului din cap.3. În mod intenționat, Pavel tratează problema învățării liderului separat, căci acest lucru răspundea unor nevoi urgente din Biserica din Efes. Liderul Bisericii e responsabil cu hrana pe care o dă Bisericii. Capitolul 4 însoțește profilul episcopilor. Hrana dată de episcop Bisericii va mântui Biserica de duhurile de rătăcire din lume.

Dar între cap.1 și cap.3 este așezat cap.2. El este un îndemn la rugăciune pentru autorități, urmat de un îndemn la rugăciune curată, către bărbat, și un îndemn la a învăța în supunere, către femeie. Aparent nu are legătură cu cap.1. Am comentat însă că tot cap.2 este în strânsă legătură cu cap.1 și nu este așezat întâmplător între cap.1 și cap.3. Duhurile eretice pot crea instabilitate socială și se manifestă mai aprig în condiții de haos social. De aceea, în contextul învățătorilor

mincinoși, înainte de toate să ne rugăm pentru autorități pentru a putea duce o viață pașnică și liniștită. Atacul ereziilor nu afectează doar Biserica, ci și societatea ca întreg. Bărbații, ca autorități ai Trupului Bisericii, sunt chemați să conducă lupta în rugăciune pentru autorități. Bărbații se pot raporta greșit la autoritățile imperfecte ale statului. Acest lucru îi pune atât pe ei în pericol, dar cât și statul, care lipsit de protecția rugăciunilor bărbaților, devine vulnerabil în fața ideologiilor extremiste alimentate de ereticii care deși sunt dați afară din Biserică, își continuă cu mare râvnă activitatea în societate. Femeia, pentru a face față amăgirilor eretice, e chemată să crească în omul dinlăuntru și în cunoaștere. Dar în tot acest proces să rămână sub autoritatea imperfectă a bărbatului. Acesta este cadrul de protecție și răspunsul ei potrivit în fața atacului învățăturilor mincinoase. Din această perspectivă, conducerea Bisericii este dată bărbatului. Astfel, Pavel răspunde poate unor nelămuriri din Biserica din Efes, și poate trece la profilul episcopatului din cap.3, subînțelegându-se de ce el este adresat doar bărbatului.

Capitolul 5 conține două pasaje principale. Unul este despre văduve și celălalt despre prezbiteri. Observăm că pasajul despre prezbiteri ar fi o continuare firească a secțiunii dedicate profilului liderului. Într-adevăr, dacă facem abstracție de pasajul despre văduve și citim după 5:2, 5:17-25, legăturile sunt evidente. Finalul cap.5 insistă tot pe modul în care Timotei trebuie să se raporteze la liderii Bisericii. Deci, după ce ni s-a creionat profilul acestui lider, ni se dau noi sfaturi despre raportarea la aceștia (susținerea lor financiară, mustrea lor, punerea lor în slujbă, reacția la acuzațiile aduse prezbiterilor...). Deci e greșit dacă vedem 1 Timotei ca pe o epistolă pastorală care abordează o diversitate de teme pe care Pavel le abordează pe rând. Sunt abordate mai multe teme. Dar tema majoră a epistolei rămâne lupta împotriva învățăturilor mincinoase. Toate celelalte teme sunt secundare și sunt subordonate acestei teme. Am văzut cu prisosință acest lucru în cap.2. Acum pasajul despre văduve apare la prima vedere ca nuca în perete întrerupând legătura firească între 5:2 și 5:17. Acest fapt ne aduce aminte cum cap.2 părea că a întrerupt legătura firească dintre cap.1 și cap.3. Mai mult decât atât, dacă în cap.2 figura centrală era femeia, în cap.5a figura centrală este tot femeia, de această dată prin atenția acordată văduvei. Intuim că la fel cum cap.2 a facilitat legătura dintre cap.1 și cap.3, și pasajul despre văduve facilitează legătura dintre 5:2 și 5:17. Dar cum? Legătura nu pare a fi atât de ascunsă. Pasajul despre văduve clarifică ce văduve să fie *susținute financiar* de Biserică. Pasajul despre prezbiteri de la final începe chiar cu *susținerea financiară* a acestora.

Cred că e folositor în acest context să ne aducem aminte de Fapte 6a. Cel rău se lupta împotriva proclamării Logosului de către apostoli. În cap.5 descoperim un atac din afară înfăptuit prin amenințările liderilor lui Israel. Apoi în Fapte 6a descoperim un atac cu aceeași țintă. De data aceasta atacul este mai subtil, din interior. Primul atac încearcă prin frică, teamă să oprească pe apostoli să predice. Primul atac e direct, total, pe față. Al doilea atac încearcă să-i defocalizeze de la predicare în numele slujirii și grijii pentru cel slab. E un atac subtil, ascuns. Se pare că văduvele evreilor care vorbeau grecește erau neglijate când se împărțeau ajutoarele. Or grija

pentru cel slab este un element fundamental al Evangheliei. Apostolii nu puteau să stea nepăsători. În cele din urmă era vorba de slujire. În cele din urmă cel mai mare era cel mai mic? Apostolii puteau fi foarte ușor defocalizați căzând în capcana să se implice direct în această problemă. Cei 12 sunt în veghere. Predicarea este tot o slujire. Și predicarea are în vedere și pe cei slabi. Predicarea e o slujire specială, și aceasta putea fi făcută în special de apostoli. Era chemarea lor. Ajutoarele puteau fi administrate și de alți slujitori. Dar chemarea lor era predicarea și rugăciunea. De aceea, ei cheamă alți slujitori pentru a se ocupa de ajutorarea văduvelor. Problema VĂDUVEI nu trebuie subestimată. În Vechiul Testament se poruncește o grijă specială pentru orfan și văduvă. Eu trăiesc într-o biserică tânără cu puțini bătrâni, și deci și cu mai puține văduve. De asemenea, trăiesc într-o perioadă de pace, cu puține războaie. De asemenea, trăiesc într-o societate în care femeia se poate angaja la fel ca și bărbatul, și în care sunt pensii și ajutoare de la stat. Dar în sec.1 și în mai toată istoria până în epoca modernă, lucrurile stăteau altfel. Femeile erau casnice, întreținute prin munca soțului. Probabil că, la fel ca azi, ele erau mai longevive ca bărbații. Erau mai multe războaie și mulți bărbați mureau în război. În prigoane, mureau adesea mai mulți bărbați decât femei. În Biserică, se întorceau la Dumnezeu mai multe femei decât bărbați. În marile treziri spirituale se întorceau mulți oameni la Domnul de toate vârstele. Apoi cei tineri din Biserică îmbătrâneau la rândul lor. Astfel, numărul văduvelor dintr-o Biserică putea fi surprinzător de mare. La fel e și cazul Bisericii din Efes, o Biserică cu mii, și chiar zeci de mii de mădulare. Pavel sesizează un fenomen asemănător cu cel din Fapte 6a. Cel rău folosește problema VĂDUVEI pentru a defocaliza Biserica și pentru a submina actul învățării în Biserică. De aceea, principiile expuse de el în acest pasaj sunt apă vie pentru Biserica locală de-a lungul istoriei. Căci aceste principii nu se aplică doar VĂDUVEI, ci ele sunt extinse către celelalte grupuri sociale ce pot avea nevoie de ajutor (orfanii, bolnavii, săracii etc.).

Observăm că Pavel fixează niște principii pentru a LIMITA foarte mult ajutorul material dat văduvelor. În primul rând, e foarte clar că e vorba doar de ajutorarea văduvelor din Biserică. Biserica e o familie. Orice familie e responsabilă mai întâi pentru membrii ei. Dumnezeu trasează LIMITE slujirii și binefacerilor noastre, după cum Biserica nu e chemată să judece pe cei de afară, să schimbe stăpânirile etc. Biserica nu este direct responsabilă de ajutorarea celor de afară. Prima ei grijă este ajutorarea celor din interior. Ajutorarea celor de afară nu este interzisă, dar este pe locul al doilea și este legitimă doar în anumite situații speciale. E cert că ajutorarea se face cu discernământ. Nu există rețete. Fiecare situație în parte, din interior sau din afară, trebuie judecată și analizată cu mare atenție în lumina principiilor apostolice. Pavel nu doar că vorbește de văduvele din interior, dar limitează MULT chiar și ajutorarea acestora. În primul rând, exclude văduvele tinere. Doar cele care au peste 60 de ani sunt primite pe lista văduvelor ce vor primi ajutor material din partea Bisericii. Dar nici cele peste 60 de ani nu sunt primite toate. Ele sunt primite doar dacă au un trecut impresionant de credincioșie, slujire, și mărturie. Unele trăsături ale adevăratei văduve sunt identice sau asemănătoare cu cele cerute pentru episcopi și

diaconi! Deci standardele sunt ridicate foarte sus de Pavel. Din v.9-10 ni se arată clar că e vorba de văduve care sunt de mult timp în Biserică, care au slujit Biserica mulți ani. Ele au fost fidele soților lor, au fost harnice, și-au îndeplinit rolul de soție și de mamă. Dar nu s-au limitat doar la slujirea familiei lor. Au slujit și pe sfinți, au spălat picioarele acestora. Dar slujirea lor nu s-a limitat doar la cei cunoscuți. Au fost și primitoare de oaspeți (cu referire la călători străini). De asemenea, s-au implicat în sprijinirea celor nenorociți și au dat ajutor la orice faptă bună. Oriunde a fost o nevoie de slujire în care puteau ajuta, ele nu au ezitat. Pavel e dispus să susțină material doar văduvele în vârstă cu un asemenea CV impresionant. Dar nu e suficient. CV-ul trebuie să vizeze și prezentul. Nu doar ce au făcut în trecut le califică în listă, ci și ce fac în prezent. Ce fac în prezent? Cu ce își ocupă timpul, căci au mult timp? Pierd timpul, caută tot felul de plăceri și insistă ca Biserica să le ajute. Sau își pun nădejdea în Dumnezeu și nu în ajutorul Bisericii. Astfel ele nu fac presiuni asupra Bisericii și nici nu devin disperate ca Biserica să le ajute. Și zi și noapte slujesc Domnului prin rugăciune. Din pricina bătrâneții nu mai poate sluji atât de mult prin lucrurile practice, dar slujesc Domnului prin rugăciune. Ele deci fac parte din armata Domnului. Prin slujirea lor de o viață au căpătat trecere înaintea cerului și rugăciunile lor fierbinți au mare impact în văduh. Ele au căpătat și maturitatea să poată petrece **MULT TIMP** fizic în rugăciune. Au trecut prin viață. Au trecut prin greutățile vieții, au slujit cât au putut. Rugăciunea nu este un subrefugiu pentru a fugi de slujire, pentru a nu munci, pentru a-și acoperi lenea. Nicidecum. Rugăciunea e acum forma de slujire care se potrivește cel mai bine cu vârsta lor și posibilitățile lor de a sluji. Practic Pavel nu vede ajutorarea văduvelor un scop în sine. El vede în ajutorarea lor pe de o parte răsplătirea unor femei care la rândul lor au slujit și au avut grijă de ceilalți toată viața, iar pe de altă parte sprijinirea unor oșteni de temut în lupta spirituală a Bisericii. Dar chiar dintre văduvele care împlinesc acest profil atât de pretențios, Pavel **NU** e dispus să le sprijine pe toate. Trebuie sprijinite doar cele care nu au pe nimeni care să le ajute. Principala responsabilitate în a le ajuta cade familiei, rudelor, copiilor, nepoților, sau chiar a orfanilor crescuți de acestea. Pavel e foarte ferm cu acest principiu. Evlavia trebuie arătat mai întâi față de cei din casa noastră. Dacă în cap.3 am insistat pe evlavie ca pe atitudine de reverență specială față de Cer, față de Dumnezeu, acum ea este prezentată ca pe o atitudine specială față de semenii. Și în relația cu semenii ea trebuie arătată mai întâi față de cei din familia noastră, și dintre acestea în primul rând față de cei în vârstă: bunici, părinți... Isus se ruga cu evlavie către Dumnezeu. Atitudinea Sa de închinare, de reverență, de respect, de teamă, de loialitate, de smerenie față de Tatăl, făcea ca cererile Sale să fie irezistibile. Isus se ruga cu o asemenea atitudine evlavioasă încât Tatăl Îi asculta toate cererile. Pavel ne provoacă la o atitudine specială față de semenii. Mai întâi față de cei din familia noastră, apoi față de cei din Biserică, și apoi față de cei din lume. Evlavia se învață mai întâi în relația cu cei mai în vârstă, cu cei aflați într-o poziție de autoritate prin care ne-au făcut bine, s-au îngrijit de nevoile noastre. În familie vorbim de părinți și bunici. În Biserică vorbim de prezbiteri. În lume vorbim de împărați și dregători. Putem adăuga aici și raportarea femeii față de bărbat. Observăm că **EVLAVIA** este mereu adusă în discuție când se discută relațiile din cadrul acestor structuri de autoritate. Când se pomenește

de raportarea la dregători și împărați (2:1-2) este pomenită și EVLAVIA. Când se vorbește de raportarea femeii la bărbat e pomenită din nou (2:10). Când se vorbește de raportarea episcopilor față de Dumnezeu, care locuiește în Biserică, e din nou pomenită (3:16). Și acum când se menționează de raportarea copiilor la bătrâni nu poate să lipsească (5:4). Apoi când se vorbește de raportarea robilor față de stăpâni, evlavia e imediat pomenită (6:1-6). Deci evlavia începe cu o raportare și reverență specială față de cei puși în poziție de autoritate: Dumnezeu, împărați și dregători, bărbați, episcopi, bunici, părinți...Pavel dorește un transfer din evlavia arătată lui Dumnezeu către evlavia arătată semenilor aflați în poziție de autoritate. Respectul arătat acestora derivă din faptul că Dumnezeu i-a pus în acele poziții de autoritate. Desigur, ele sunt autorități imperfecte, și de aici vine dificultatea manifestării evlaviei. Totuși așa imperfecte cum sunt, există un bine, o slujire pe care ei o fac pentru viețile noastre. În cadrul familiei de obicei, părinții au avut grijă de copii. Pavel vorbește de acele văduve care sunt un model de mame. Deci aici evlavia arătată față de părinți e mai ușor de accesat. În relația cu dregătorii și împărații, provocările sunt mai mari. Văd o progresie în rodirea evlaviei. Evlavie mai întâi față de Dumnezeu, autoritatea desăvârșită. Apoi evlavie față de autoritățile pământești care ne-au făcut mult bine: părinți, bunici, prezbiterii care cârmuiesc bine. Apoi evlavia față de autorități imperfecte care ne fac și rău: părinți neglijenți, prezbiteri imaturi, dregători corupți. Ultima treaptă pare a fi evlavia față de autoritățile care se dedică distrugerii noastre. Și desigur, apoi există o altă formă de evlavie care se cultivă în relațiile cu cei peste care noi exercităm autoritate. Dar aceasta e o altă discuție. Ideea fundamentală este să facem acest transfer de la atitudinea față de Dumnezeu, la atitudinea față de semenii. Transferul e legitimat pentru că semenul este pus într-o poziție de autoritate de Dumnezeu, pentru că binele făcut nouă prin el vine de la Dumnezeu, pentru că acel semen poate fi un copil al lui Dumnezeu sau în cel mai rău caz chiar dacă este un vrăjmaș, el este făptura mâinilor Lui. Astfel, orice om ne provoacă la o atitudine de reverență și respect cu totul special. Ca și cum ne-am apropiat de ceva sacru, de o sfințită a sfințitorilor. Și aceasta pentru că orice om e creat de Dumnezeu și iubit de Dumnezeu. Dar până la evlavia față de vrăjmași mai este cale lungă. Acum întrezărim de ce **EVLAVIA** apare în lanțul spiritual din 2 Petru cap.1, înainte de dragostea de frați și iubirea de oameni. Iubirea, dăruirea față de celălalt pare a fi precedată de această atitudine de respect față de celălalt care derivă dintr-o atitudine specială de reverență față de Creator, atitudine acompaniată de conștiința că semenul nostru este făptura mâinilor Acestui mare Creator.

Pavel deci limitează foarte mult numărul văduvelor care să primească sprijin material din partea Bisericii. Iacov ne spune într-adevăr că adevărata religie se arată în sprijinirea orfanilor și văduvelor. Și Vechiul Testament insistă pe grija față de cel slab. Faptul că de la aceste porunci s-a justificat promovarea unei Evanghelii sociale este o mare defocalizare. Vechiul Testament se adresa unei națiuni, unei societăți și avea în vedere pe cei sărmani din Israel. Apoi, Pavel nu-l contrazice pe Iacov, ci explică sensul îndemnului din Iacov: să ajutăm pe cei care sunt cu adevărat orfani și pe cele ce sunt cu adevărat văduve. E vorba de văduvele **din Biserica locală**,

dar care îndeplinesc și toate condițiile din lista sa. Și practic Pavel nu promovează o acțiune de caritate, ci o răsplătire cu slujire a văduvelor pentru slujirea lor de o viață, și o finanțare a unor luptătoare în rugăciune care au un rol important în bătălia Bisericii locale. Verbul a CINSTI din v.3 include și sprijinul material. Această observație e importantă căci același verb e folosit în 5:17 în dreptul prezbiterilor. Deci cinstirea prezbiterilor din v.17 are în vedere și sprijinul material oferit acestora. V.18 confirmă această interpretare.

Deci Pavel nu orientează biserica spre acte de caritate și spre o Evanghelie socială. Dimpotrivă, el pune restricții clare în dreptul ajutorării materiale operată de Biserică. El nu este adeptul unui har ieftin. Mare atenție: este un har general al lui Dumnezeu care se revarsă peste toată lumea, și peste cel bun și peste cel rău. El se manifestă printr-un bine general, printr-o revelație specială, prin răbdarea lui Dumnezeu și chemările Sale la pocăință. Dar harul special (revelația specială care devine activă în viața omului) este doar peste cei care cred, și în măsura credinței lor. Pe de altă parte, Pavel are în discuție aici administrarea resurselor limitate ale Bisericii locale. Nu putem copia fără discernământ modul în care Dumnezeu cerului administrează harul Său nelimitat. Ne inspirăm de la acest model, dar nu uităm diferențele și aplicăm modelul în sfera noastră legitimă de slujire și ținând cont de limitele resurselor noastre. Dumnezeu nu ne cheamă să fim risipitori ai harului în modul în care ne administrăm finanțele. Pavel optează pentru prudență și eficiență. Biserica nu se ocupă cu acte de caritate. Biserica e în război spiritual. Ea își finanțează în special armata. Fiecare familie e chemată să poarte de grijă celor din casa lor. Biserica nu trebuie împovărată nici cu nevoile celor care au rude în Biserică, și nici cu nevoile celor firești și leneși. ***Pavel previne astfel finanțarea bolilor spirituale în Biserică.*** Vom vorbi separat despre problema văduvelor tinere. Pavel deci nu vrea să creeze un cadru în care prin ajutor material să încurajeze lenea, iresponsabilitatea și activitatea de bârfă din Biserică. De asemenea nu vrea ca prin aceste ajutoare să atragă spre Biserică tot felul de leneși din lume care să simuleze credința doar pentru un profit. O, câte erori au fost făcute în acest sens de multe Biserici. Ajutorul material trebuie folosit EFICIENT, acolo unde nevoia e reală, acolo unde e vorba de cineva căruia nu-i face rău acest ajutor material, și de asemenea acolo unde sprijinul material susține de fapt o lucrare de slujire a Bisericii. Pericolul pe care îl vede Pavel este ca prin susținerea multor văduve să se ofere un mic ajutor celor cu adevărat văduve, și MAI ALES să se neglijeze susținerea materială a prezbiterilor care se ocupă cu ÎNVĂȚĂTURA!

Se pare că erau multe văduve în Biserica din Efes, altfel Pavel nu ar fi alocat o cantitate așa de mare de text acestei probleme. Erau și multe văduve tinere despre care vom vorbi în curând. Dar Pavel nu tratează ajutorarea văduvelor separat de problema din pricina căreia el scrie de fapt epistola. El leagă ajutorarea văduvelor de atacul proorocilor mincinoși. Soluția pentru atacul proorocilor mincinoși este o echipă de lideri cu adevărat duhovnicești care să se dedice întru totul hrănirii Bisericii cu învățătură sănătoasă. În acest context, el sesizează pericolul ca ajutorarea fără discernământ a văduvelor să submineze actul de învățare a Bisericii. Cum? Prin

neglijarea sprijinului material acordat învățătorilor. De asemenea, Pavel vede că văduvele tinere sunt ținte aproape sigure a învățăturilor străine. Susținerea lor materială le va face mult rău și le va adânci bolile. Dintre ele sunt unele care deja infectează biserica cu bârfă și cu învățături ciudate (*vorbesc ce NU trebuie vorbit*). Să ajungi să finanțezi proorociile mincinoase în devenire, care lucrează în ascuns pentru distrugerea Bisericii, e o mare tragedie. Practic îți finanțezi vrăjmașii ca să te distrugă. Pavel vede aceste pericole în Biserica din Efes. Dar curentul social al ajutorării văduvelor, justificat cu porunci din Scriptură, era atât de puternic în Efes, încât se pare că și Timotei era derutat în fața acestei probleme. Astfel, Pavel alocă aproape un capitol problemei VĂDUVELOR. Este ciudat să găsești un capitol despre VĂDUVE într-o epistolă scrisă din pricina atacului unor învățători mincinoși. Am arătat însă strânsa legătură între cele două fenomene.

Pavel acordă o atenție specială văduvelor tinere. Ele nu trebuie primite în lista văduvelor sprijinite material de Biserică. Pavel e categoric. El vede mai întâi pericolul lenei. Tânărul poate munci și trebuie să muncească. Cine nu muncește, nici să nu mănânce. Toți trebuie să ne ostenim pentru pâine. Bătrânul care a muncit o viață, și acum nu mai poate munci, reprezintă o situație aparte. Dar era mai greu în acel context social pentru o femeie să se întrețină singură. Pavel atunci recomandă pentru văduvele tinere CĂSĂTORIA, facerea de copii, îngrijirea gospodăriei. Predispoziția spre lene e o trăsătură umană universală. Tânărul deci, nu trebuie sprijinit material. Munca îi face bine. El are energii care trebuie consumate, care trebuie direcționate către acțiune, activitate, slujirea altora. Necesitatea câștigării pâinii e un teasc bun în care sunt investite aceste energii. Căci dacă nu sunt investite în ceva bun, ele vor fi direcționate spre ceva rău. În cazul văduvelor tinere, nevoia de activitate era împlinită prin *bârfă*. Lenea e o boală cumplită, condamnată de Dumnezeu. Ea reprezintă o încălcare a poruncilor divine. De aceea, Pavel nu poate încuraja lenea și iresponsabilitatea. Ea duce la căderea din credință, ca și orice alt păcat. Dar lenea nu este o boală care să rămână singură. Ea generează mereu alte boli. Ființa umană are nevoie de activitate, de diversitate. Nu poate sta pur și simplu. Inactivitatea generată de lene duce mai târziu la activități păcătoase. Inactivitatea face pe om vulnerabil. Apar tot felul de idei, tot felul de dorințe ascunse. Minte nu e canalizată spre o anumită direcție productivă. Astfel e deschisă și vulnerabilă față de tot felul de ispite. Lucrul e valabil și pentru bărbat și pentru femeie. În funcție de specificul persoanei în cauză și de oferta vremurilor, păcatele la care se dedau leneșii sunt diverse. Pentru vremea lui Pavel, văduvele tinere se dedau la bârfă. Bărbații secolului nostru s-ar deda la dependența de calculator, la pornografie, la dependența de jocuri de noroc etc. Energia neconsumată devine nocivă, se transformă în moarte. Scriptura nu încurajează activismul, dar nici inactivitatea. Echilibrul e marea chemare: echilibru între munca fizică și cea intelectuală, între somn și veghe, între post și o alimentație bogată, între activitate și meditație. Soluția propusă de Pavel pentru pericolul în care sunt văduvele tinere e clară:

- Vreau ca văduvele tinere să se mărite și să aibă copii, să fie gospodine la casa lor, ca să nu dea prilej potrivnicului *prilej de ocară*.

O expresie similară cu OCARA o găsim și în 3:7, când se vorbește de episcopi. Iată deci, că poate fi vorba de ocară adusă de diavol. În 3:7 am mers pe ideea ocării din partea oamenilor, dar cap.5 ne arată că poate fi vorba și de ocară lumilor spirituale. Pavel e foarte atent ca văduvele tinere să nu dea în dreptul lor nici un prilej de ocară din partea lumilor spirituale. Dar de ce? Tot el explică: *pentru că UNELE s-au și întors să urmeze pe Satana*. Pavel ne șochează. El are în vedere acele văduve care au căzut de la credință, și se află din nou în tabăra vrăjmașului. Desigur, ca Saul de altădată, ele nu sunt conștiente că urmează pe Satana, dar exact acest lucru îl fac. Nu mai slujesc lui Hristos, căci s-au despărțit de Hristos. Dar nu pot rămâne în neutralitate, deci slujesc și urmează pe Satana. Iar căderea lor de la credință face ca împietrirea și cufundarea lor în lumea întunericului să fie mai mare ca înainte. Dar căderea lor a fost precedată de ocară diavolului. Este deci o vreme când văduva se complăce în lene. Ea nu este încă lepădată, dar este sub ocară diavolului. Și acuzațiile celui rău se adună, se adună. Ea nu se căiește. Starea se agravează, cel rău capătă drept să lovească decisiv asupra credinței lor fumegânde. Se produce despărțirea de Hristos și lepădarea de credință. Mare atenție ca să nu dăm prilej potrivnicului să ne ocărăscă într-un domeniu al vieții noastre. Căci această ocară precede un atac puternic care poate fi fatal credinței noastre. Este ca și cum cel rău acumulează astfel de acuze în dreptul fiecăruia ca să poate apoi, pe baza lor, să orchestreze un atac căruia să nu-i putem face față.

De ce Pavel nu propune ca și văduvele tinere să stăruiască zi și noapte în cereri și rugăciuni? În această situație nu ar putea și ele să fie trecute pe vârsta văduvelor? Pavel pare să se adreseze unei situații speciale din Efes în care văduvele tinere aveau un anumit profil spiritual și anumite slăbiciuni adânc înrădăcinate. Ele aveau o predispoziție spre lene, spre poftă, spre bârfă. Nu erau calificate pentru a deveni luptătoare în rugăciune. A te ruga zi și noapte lui Dumnezeu nu e deloc ușor. O astfel de slujbă se potrivește mai degrabă văduvelor în vârstă care și-au luat examenele vieții, care s-au apropiat de Dumnezeu printr-o slujire constantă, a căror rugăciuni sunt primite de cer și care pot să petreacă mult timp în rugăciune. Rugăciunea este pentru ele tot o slujire. Nu o fac pentru a-și justifica lenea sau examenele neluate. O fac cu pasiune. Dincolo de profilul aparte al văduvelor tinere din Efes, se pare că și vârsta își are importanța ei. Am vorbit de energiile, dorințele, visele, poftele tinereții. Acestea sunt reale și foarte puternice. Trecerea prin viață, gustarea vieții, confruntarea cu greutățile vieții își au rolul lor. Ele țin în frâu, temperează, mai domolesc din elanul sălbatic al tinereții. Dar Pavel vede că în văduvele tinere acest elan este de neîmblânzit. Astfel încercarea de a se dedica rugăciunii zi și noapte pare a fi sortită eșecului pentru văduvele tinere. Riposta lumilor spirituale, clocotul dorințelor neconsumate, propriile slăbiciuni vor izbucni la un moment dat. Pentru femeile în vârstă care au în spate o viață plină de slujire, de experiențe de familie, de greutăți, e cu totul altceva. Ele pot fi calificate pentru o asemenea slujbă a mijlocirii.

Pavel oferă următoarea justificare pentru neprimirea văduvelor tinere pe lista celor sprijinite material de Biserică:

- Dar pe văduvele tinere să NU le primești, pentru că ATUNCI când le desparte POFTA de Hristos, vor să se mărite din nou, și se fac vinovate că își calcă credința dintâi.
- Dar pe văduvele mai tinere să le respingi, deoarece când se aprind (de pofta) împotriva lui Hristos, doresc să se căsătorească având vină, pentru că și-au lepădat credința dintâi.
- Dar pe văduvele tinere să nu le pui pe listă. Căci atunci când dorințele senzuale înving dedicarea lor față de Hristos, vor să se mărite. Astfel aduc judecată asupra lor pentru că și-au încălcat legământul lor inițial (NIV).
- Dar să refuzi să treci pe listă văduvele tinere, căci când simt dorințe senzuale în dezacord cu Hristos, vor să se mărite și astfel aducând vină prin faptul că lasă deoparte angajamentul lor anterior (NASB).

De ce vede Pavel un lucru atât de greșit faptul că la un moment dat, ele vor să se mărite din nou? Și care este credința lor dintâi pe care o încalcă? Și cum anume o încalcă? Iată câteva variante de interpretare:

- Pe listă sunt primite DOAR văduvele care își iau angajamentul că vor rămâne văduve, că nu se vor mai căsători. Prin faptul că apoi se răzgândesc și vor să se mărite, se fac vinovate că își încalcă acest angajament solemn făcut în Casa Dumnezeului celui viu.
- Accentul nu cade pe ideea de a se mărita din nou, ci pe motivația din spate. Pavel vorbește de dorințe senzuale, de un asalt teribil al dorinței care naște ideea de a se mărita din nou. Astfel, actul căsătoriei este motivat doar de POFTĂ și devine un idol. De asemenea, în această stare sunt dispuse să se căsătorească cu oricine doar de dragul de a se căsători. Prin acest clocot al poftelor și prin această dorință idolatră de a se căsători, ele sunt într-un act de infidelitate față de Hristos și își calcă angajamentul lor față de Hristos ca unic Mire și Domn al inimii lor.

În greacă termenul folosit este PISTIS care se traduce mai ales prin CREDINȚĂ, și nu prin angajament sau jurământ. Acest fapt ne-ar sugera că dorința lor de a se mărita intră în conflict cu angajamentul lor față de Hristos și nu cu un angajament de a nu se mai căsători. Apoi, Pavel nu menționează în condițiile din dreptul adevăratei văduve (v.9-10) jurământul de a nu se

mai căsători. Ideea de a fi fost soția unui singur bărbat vizează cred mai degrabă ideea de fidelitate față de soț ca în 3:2. Oricum, trebuie să luăm ambele variante în calcul. Momentan înclin spre a doua variantă. Pavel vede cum statul de văduvă tânără, sprijinită financiar de Biserică, care poate încerca să copieze modelul văduvelor în vârstă care se roagă zi și noapte înaintea lui Dumnezeu poate duce la o tragedie. Și anume dorințele tinerilor văduve pot fi puse să fiarbă la foc mic. În primă fază totul pare în regulă. Dar la un moment dat, apa din cazanul acoperit dă în clocot. Capacul sare, cazanul se varsă, dorința izbucnește cu o forță incontrollabilă și ele doresc cu orice preț să se căsătorească, dispuse la orice compromis. Această stare de DORINȚĂ ar fi cea care ar aduce conflictul cu credințioșii lor față de Isus. Dar nu doar acumularea acestor dorințe reprezintă un pericol. Totodată se învață leneșe, bârfitoare, și chiar se apropie de învățături străine (vorbesc ce nu este învățat). Aceste două lucruri (asaltul poftelor și activitatea de bârfă) pot duce la căderea din credință. Astfel, unele dintre ele s-au și întors să urmeze pe Satana. Satana e menționat de două ori în contextul văduvelor tinere (v.14 și v.15). Ne aducem aminte că el a fost menționat de două ori și în contextul episcopilor (3:6,7). Episcopii reprezintă liderii Bisericii, păstorii Bisericii. Văduvele tinere reprezintă cei slabi și vulnerabili, oile bolnave ale turmei. Deci după cum liderii sunt ținta celui rău, și cei slabi sunt o țintă. Lupul atacă păstorul pentru a se risipi toată turma. Dar dacă nu are succes asupra păstorului, își concentrează atenția asupra oilor naive și neascultătoare de la marginea turmei. Și ne aducem aminte din Ieremia cât de importantă este în adunarea Domnului grija față de cel slab. Înțelegem că problema văduvelor tinere nu este adusă în discuție pentru a dojeni văduvele tinere și a le îndepărta din pricina problemelor spirituale. Ci este adusă tocmai pentru a se propune păstoria și îngrijirea lor. Preocuparea lui Pavel este ca nu cumva aceste văduve să fie împinse spre pierzare printr-o păstorie neînțeleaptă. El vede că primirea lor pe lista văduvelor le-ar face rău. Este un ajutor, un tratament care NU se potrivește cu bolile lor. Intenția de a le ajuta material e nobilă, dar ajutorarea aceasta poate să le fie letală. În Biserica Domnului nu poți ajuta oricând, oricum, pe oricine. Ajutorul trebuie să primească aprobare de sus. Nu orice ajutor face bine, doar ajutorul potrivit dat la vremea potrivită ajută cu adevărat. Pavel nu le lasă problema văduvelor nesoluționată. El îndepărtează de acestea un tratament care în timp va deveni nociv, și propune un ALT TRATAMENT:

- Vreau dar, ca văduvele tinere să se mărite și să aibă copii, să fie gospodine la casa lor.

Facem anumite legături cu învățătura ascetică ce interzicea căsătoria și implicit și nașterea de copii. Probabil că unele văduve tinere erau sub influența acestor învățături, și decideau să nu se mai căsătorească și să se dedice postului și rugăciunii. Dar Pavel vede că ele nu erau pregătite pentru un asemenea drum și că temelia deciziilor lor era șubredă. El le propune un alt traseu. Pavel nu pare să lase loc de mult romantism adolescentin și de dragoste la prima vedere. *Vreau ca văduvele tinere să se mărite...* Era și un context în care o văduvă nu se prea

putea întreține singură și avea nevoie de ajutorul unui bărbat. Desigur, Pavel încurajează măritarea lor, dar asta nu înseamnă că de acum să se mărite la comandă, cu orice preț, cu oricine. Tocmai v.11-12 ne arată că Pavel consideră foarte periculoasă dorința de a te mărita cu orice preț dominată de asaltul poftelor. Pavel dorește ca văduvele tinere să decidă să se mărite înainte de a ajunge în acea stare de disperare și orbire. Deci văduvele tinere trebuie să fie deschise măritişului, să-l urmărească, să se roage lui Dumnezeu pentru acest lucru. Cele care însă îl exclud din start și fac pe eroinele alegând văduvia pe viață se expun unui mare pericol. Dorințele negate vor da la un moment dat în clocot și vor putea duce la o mare tragedie.

În 5:7 Pavel spune: *Poruncește și aceste lucruri*. Dar ce mai trebuia să poruncească înainte de 5:7? Ceea ce se precizează în cap.4, căci în 4:11 găsim: *Poruncește și învață aceste lucruri*. În cap.4, Pavel îi cere lui Timotei să predice ÎMPOTRIVA ascetismului. În cap.5, îi cere să predice împotriva lenei, și complacerii în tot felul de plăceri și păcate. E nevoie de ambele învățături pentru a se atinge echilibrul. Harul poate fi subminat prin ascetism sau supralicitat prin delăsare, complacere, plăcere păcătoasă. Pavel cunoaște tendința spre extreme a ființei umane. De aceea mereu și mereu are grijă să atace simultan extremele pentru a înălța echilibrul adus de Evanghelia slavei.

În acest context al tratamentului propus de apostol pentru văduvele tinere din Efes, e folositor să ne aducem aminte de sfaturile sale date tinerilor necăsătoriți din Corint:

24. Fiecare, fraților, să rămână cu Dumnezeu în starea în care era când a fost chemat.

25. Cât despre **fecioare**, n-am o poruncă din partea Domnului. Le dau însă un sfat, ca unul care am căpătat de la Domnul harul să fiu vrednic de crezare.

26. Iată, dar, ce cred eu că este bine, **având în vedere strâmtorarea de acum: este bine pentru fiecare să rămână așa cum este.**

27. Ești legat de o nevestă? Nu căuta să fii dezlegat. Nu ești legat de o nevestă? Nu căuta nevestă.

28. Însă, dacă te însori, nu păcătuiești. Dacă fecioara se mărită, nu păcătuiește. **Dar ființele acestea vor avea necazuri pământești, și eu aș vrea să vi le cruț.**

29. Iată ce vreau să spun, fraților: de acum vremea s-a scurtat. Spun lucrul acesta pentru ca cei ce au neveste să fie ca și cum n-ar avea;

30. cei ce plâng, ca și cum n-ar plânge; cei ce se bucură, ca și cum nu s-ar bucura; cei ce cumpără, ca și cum n-ar stăpâni;

31. cei ce se folosesc de lumea aceasta, ca și cum nu s-ar folosi de ea; căci chipul lumii

acesteia trece.

32. ***Dar eu aş vrea ca voi să fiţi fără griji.*** Cine nu este însurat se îngrijeşte de lucrurile Domnului, cum ar putea să placă Domnului.

33. Dar cine este însurat se îngrijeşte de lucrurile lumii, cum să placă nevastei.

34. Tot aşa, între femeia măritată şi fecioară este o deosebire: cea nemăritată se îngrijeşte de lucrurile Domnului, ca să fie sfântă, şi cu trupul, şi cu duhul; iar cea măritată se îngrijeşte de lucrurile lumii, cum să placă bărbatului ei.

35. Vă spun lucrul acesta pentru binele vostru, nu ca să vă prind într-un laţ, ***ci pentru ceea ce este frumos şi ca să puteţi sluji Domnului fără piedici.***

36. Dacă crede cineva că este ruşinos pentru fata lui să treacă de floarea vârstei, şi nevoia cere aşa, să facă ce vrea: nu păcătuieşte; să se mărite.

37. Dar cine a luat o hotărâre tare şi nu este nevoit, ci este slobod să lucreze cum vrea, şi a hotărât în inima lui să-şi păstreze pe fiica sa fecioară, face bine.

38. Astfel, cine îşi mărită fata, bine face, şi cine n-o mărită, ***mai bine face.***

39. ***O femeie măritată*** este legată de lege câtă vreme îi trăieşte bărbatul; dar, dacă-i moare bărbatul, este slobodă să se mărite cu cine vrea; numai în Domnul.

40. ***Dar, după părerea mea, va fi mai fericită dacă rămâne aşa cum este. Şi cred că şi eu am Duhul lui Dumnezeu.***

Sfaturile lui Pavel sunt exact la polul opus. Şi sfaturile sale le au în vedere nu doar pe fecioare, ci şi pe văduve. Deci nu putem spune că 1 Corinteni 7 este pentru fecioare şi 1 Timotei 5 pentru văduve, şi astfel s-ar explica diferenţa între sfaturile date de apostol. Trebuie să recunoaştem însă că abordările sunt total diferite. Cum se explică acest lucru? Pavel este păstor. El dă tratamentul după nevoi. El nu are reţete, ci principii pe care le aplică pentru fiecare oaie în parte, pentru fiecare situaţie în parte. Acum, ca oraş, Corintul nu era aşa de diferit de Efes. Era tot un oraş port şi prezenta multe asemănări cu portul Efes. Şi între Biserica din Efes şi cea din Corint găsim multe asemănări. Şi totuşi sfatul dat văduvelor este atât de diferit. De ce? Pavel în Corint explică raţiunea sfaturilor sale: ***având în vedere vremea de strâmtorare de acum.*** Se pare că în zona Corintului era o vreme de instabilitate socială, şi mai ales economică. În acest context era dificilă întemeierea unei familii. Ar fi adus un factor major de îngrijorare care ar fi defocalizat pe cei proaspăt căsătoriţi de la slujirea Domnului. Probabil era o vreme în care trebuia ca fiecare să muncească foarte mult pentru a-şi procura cele necesare. Procesul

întemeierii unei familii necesită resurse importante de timp, bani, emoții. În același timp aduce cu sine multe provocări și îngrijorări. În contextul social din Corint era neînțelept ca să începi în acel moment întemeierea unei familii. Desigur acea instabilitate avea să fie limitată în timp. Dar nimeni nu știa cât avea să dureze. De aceea Pavel ridică problema vârstei: **Dacă crede cineva că este rușinos pentru fata lui să treacă de floarea vârstei, și nevoia cere așa, să facă ce vrea: nu păcătuiește; să se mărite.**

Dacă perioada aceea ar fi durat 5 ani, atunci o fecioară care avea 25 de ani, ar fi avut 30 de ani la reluarea unei stări de stabilitate și normalitate. Or la 30 de ani, în anumite concepții, a trecut de floarea vârstei. Șansele de a se căsători erau mai mici. Apare și ideea de rușine, de presiune socială. Pavel nu neagă realitatea presiunii sociale, și este îngăduitor cu cei care nu îi pot face față. Dar Pavel laudă pe cei care pot face față presiunii sociale. Ei aleg calea cea mai bună, și în acei 5 ani să spunem, oferă Trupului lui Hristos maximul de slujire prin faptul că NU se căsătoresc. Dar ce se va întâmpla DUPĂ cei 5 ani? Nu se vor mai căsători deloc? Se vor căsători la o vârstă mai târzie? În cele din urmă situația de a nu se căsători deloc nu aduce riscuri mai mari decât aceea în care văduva tânără se căsătorește într-o perioadă de instabilitate economică și socială? Căci pentru o perioadă de stabilitate socială, ca cea din Efes, imperativul lui Pavel este **măritișul grabnic** pentru văduvele tinere. Pavel e liniștit însă pentru cei care aleg celibatul până la finalul perioadei de instabilitate. De ce? În primul rând ei dovedesc o anumită maturitate spirituală. Ei nu se încadrează în profilul văduvelor tinere hăituite de tot felul de poftă. Apoi, ei au urmat calea cea mai bună. Dumnezeu le va arăta prin experiență că au ales calea cea mai bună și că au fost și mai fericiți și liniștiți în această viață și mai eficienți în slujire. Astfel încrederea lor în căile Domnului și în planul Său desăvârșit pentru viața lor va crește. Dumnezeu Însuși va lua aminte că au ales calea credinței de dragul Lui, că au ales calea cea mai bună. El nu rămâne dator nimănui, și știe să răsplătească pe cei care se încred în El. Astfel, El va pregăti ce este mai bine și mai potrivit pentru ei și după încheierea perioadei de criză. Astfel le va pruta de grijă și în ce privește căsătoria. Dacă acesta e planul Său pentru ei, nimic nu-L va putea împiedica, nici măcar faptul că au trecut de floarea vârstei. Ei nu au ales celibatul din fanatism, din ascetism, din mândrie, din eroism spiritual. Ei au ales pentru acea perioadă celibatul din pricina sfaturilor date de Domnul prin Pavel. Ei se află în deplină ascultare de Domnul, de aceea vor avea parte de atenția Sa specială și de răsplătirile Lui. Apoi, ei au ales o cale a maturității. Pentru Pavel nu este rușinos ca cineva să se căsătorească chiar dacă a trecut de floarea vârstei. Pavel e detașat de percepția socială cu privire la floarea vârstei, cu privire la vârsta optimă pentru măritiș. Să ne amintim că această vârstă a variat în funcție de secol și de context cultural. Pavel nu neagă această realitate socială, culturală, dar propune o cale a maturității care se poate detașa de ea. De exemplu, au fost perioade când fetele se măritau între 13-18 ani. Deja după 20 de ani era o vârstă ce părea târzie. Acum dimpotrivă, pare o nebunie măritișul la o vârstă așa de tânără și chiar e interzis prin lege. Deci povestea cu floarea vârstei e relativă. Nu e un fapt obiectiv, ci ține de o percepție subiectivă a unui context cultural. Pavel opune percepției sociale subiective, o

percepție celestă obiectivă. Când este vremea potrivită pentru cutare și cutare lucru? Sunt două ceasuri care măsoară această vreme. Este un ceas pământesc reglat de percepțiile subiective ale unui dat social și cultural. Este și un ceas ceresc reglat de însuși Creatorul pentru fiecare credincios în parte și este reglat obiectiv după adevăruri ultime, după planul desăvârșit conceput de Creator înainte de întemeierea lumii, după adevăratele nevoi ale celui în cauză, după adevăratul bine și maxima fericire posibilă. Ambele ceasuri au deviza: fiecare lucru e făcut frumos la vremea lui. Ambele recunosc că vremea potrivită e esențială. Dar apar mari contradicții cu care e vremea potrivită. Credinciosul mai puțin mai matur se lasă mult influențat de primul ceas. Primul ceas e vizibil, e susținut de părerea celor mulți. Al doilea ceas e nevăzut, și adesea intră în contradicție cu opinia majorității. Al doilea ceas e pentru cei maturi, pentru cei care aleg nebunia credinței, pentru cei care aleg să creadă că Dumnezeu are un plan unic și desăvârșit pentru viața lor. Ei nu sunt lăsați la voia întâmplării. De asemenea destinul lor nu seamănă cu al altora. Astfel ceasul lor e fixat în mod diferit decât ceasul altora. El poate fi diferit de ceilalți. Vremea potrivită pentru el poate fi diferită. În mod cert, spre desobire de ceilalți, el va vedea cu claritate acest lucru. El va ști de ce Domnul a ales cutare vreme pentru cutare lucru din viața lui. Ceilalți nu vor ști. Dar doar pentru o vreme. Cel ce se încrede în Domnul va fi mereu înălțat și înaintea celorlalți. Și în timp și ceilalți vor pricepe și vor lauda calea aleasă de cel ce s-a încrezut în Domnul. Dar slava acestui drum nu se va vedea tot timpul din această viață. Dar judecata acestei vieți nu e judecata ultimă. La finalul călătoriei, Dumnezeu ne va arăta slava drumului credincios în raport cu planul Său etern. Acea va fi adevărata judecată. Și ea va fi făcută înaintea tuturor. Atunci va străluci timpul ales de cel neprihănit. Ferice de cel ce renunță la ceasul vizibil făurit de specificul epocii sale și de propriile dorințe și așteptări, și alege să se raporteze la ceasul nevăzut reglat cu precizie dumnezeiască de Marele Ceasornicar.

Ne-a ajutat mult să comparăm Timotei 5 cu Corinteni 7. Pavel ține cont de contextul socio-economic al Bisericii locale, dar și de specificul bolilor acestora. În Efes era o perioadă de stabilitate socio-economică, iar în Biserica din Efes exista un fenomen al multor văduve tinere hăituite de tot felul de poftes care nu avea o amploare mare în Corint. Având în vedere aceste diferențe, Pavel poate da văduvelor din Efes sfaturi diferite față de cele date celor din Corint.

După pasajul cu văduvel, Pavel revine la tema liderilor Bisericii pe care a început-o în capitolul 3. Dacă cele care sunt cu adevărat văduve trebuie cinstite, prezbiterii care cârmuiesc bine trebuie învredniciți cu *îndoită cinste*. Cu alte cuvinte, acestora le trebuie arătată o cinste mai mare decât cea oferită văduvelor. Și cum am comentat deja cinstirea în contextul cap.5 nu include doar respectul, ci și sprijinul material. Deci prezbiterii să fie respectați și sprijiniți material în mod prioritar, mai mult chiar decât cele ce sunt cu adevărat văduve. Desigur nu orice prezbiter. Doar cei care cârmuiesc bine, și dintre aceștia, mai ales cei care se ostenesc cu propovăduirea și învățătura pe care o dau altora. Legătura cu capitolul 4 e evidentă. În fața atacului nemilos al învățăturii demonilor, răspunsul este hrănirea Bisericii cu învățătură

sănătoasă. Dar Timotei nu poate face acest lucru de unul singur în marea Biserică din Efes. E nevoie ca și ceilalți lideri să participe la hrănirea Bisericii locale. Și Biserica din Efes era mare. Vorbim foarte probabil de peste 10.000 de credincioși. Și mulți dintre ei tineri în credință, ușor influențabili, întorși dintr-un context idolatru și trăind într-un context idolatru. Cei mai mulți erau dintre neamuri. Mulți nu știau a citi, și desigur nu aveau Scriptura acasă. Iudeii care li se împotriveau cunoșteau Scriptura mult mai bine ca ei. Nevoia de învățătură era imensă. Nevoia de învățători era imensă. Citirea, lectura publică era o sarcină importantă a învățătorilor (vezi 4:13) tocmai pentru că era un lux să poți deține manuscrise ale Vechiului Testament. În fața unei asemenea nevoi, învățătorii se osteneau mult timp pentru a citi și explica Scriptura credincioșilor flămânzi. Era nevoie ca aceștia să se dedice întrutotul acestei slujbe. De aceea trebuiau sprijiniți material de Biserică. Dacă aceștia trebuiau să-și procure singuri cele necesare traiului familiei lor, atunci timpul alocat studiului și învățării altora era foarte mult diminuat. Dar nu se putea diminua acest timp, căci nevoia era atât de mare. De aceea, Pavel cere în mod prioritar sprijinirea materială a prezbiterilor învățători chiar punând pe locul doi cele ce sunt cu adevărat văduve, și excluzând pe toate văduvele tinere. Dar acest demers este de fapt de dragul văduvelor tinere. Căci marea lor nevoie era de ÎNVĂȚĂTURĂ, nu de a fi sprijinite material. Prin sprijinirea învățătorilor, toți cei slabi și vulnerabili sunt ajutați mult mai mult și mai eficient decât fiecare ar primi ajutoare materiale în mod constant din partea Bisericii. În acest context vedem cum fenomenul văduvei putea slăbi din nou actul învățării în Biserică după tiparul din Fapte 6a. Hrănirea Bisericii cu învățătura sănătoasă este un imperativ, este prioritatea zero a oricărei Biserici locale. Toate celelalte lucruri vin DUPĂ acesta. Căci aici este izvorul vieții din care toate sunt alimentate celelalte slujiri și funcții ale Bisericii. Și am menționat deja că pentru Pavel învățătura nu se reduce la predicarea publică. Ea include consilierea, păstoria, modelul de viață al învățătorului etc.

Pavel vede în adâncul celor credincioși imaturitate și slăbiciune. Omul este emoționat de situațiile sociale extreme. Între ajutorarea celor săraci și întreținerea pastorilor, credinciosul înclină mereu să aleagă prima categorie. Acolo i se pare că nevoie e reală, acolo e nevoie de ajutor. Pastorul poate munci. *În cele din urmă nu trebuie să muncească și el, căci este scris: cine nu muncește, nici să nu mănânce. În cele din urmă, ce e așa mare lucru să predici și să înveți pe alții.* Pavel vede această slăbiciune a Bisericii. Și de aceea spune răspicat: înainte de nevoile celor sărmani, trebuie împlinite nevoile prezbiterilor, iar în ce privește împlinirea nevoile enoriașilor necăjiți, ea trebuie făcută în condiții speciale. În contextul ajutorării materiale a prezbiterilor, Pavel folosește termenul de BĂTRÂN și nu cel de EPISCOP folosit în 3:1. În spiritul cap.5, putem deduce că el încurajează în mod special sprijinirea materială a episcopilor în vârstă, a celor care au trecut prin viață, care au muncit timp de o viață, care au trecut prin greutățile vieții. Pericolul lenei, a energiilor neconsumate, a clocotului poftelor îi vizează și pe bărbații tineri, nu doar pe văduvele tinere. De aceea, prezbiterii, bătrânii care cârmuiesc bine să fie sprijiniți material în mod special. Pavel sugerează acest lucru, nu face din el o regulă, căci

istoria bisericilor locale de-alunul secolului avea să cunoască o diversitate de situații. Însuși Timotei era un tânăr învățător. El pare a fi însă excepția care întărește regula. Și această excepție e justificată de situații speciale în care efectiv NU sunt oameni în vârstă care să se dedice slujirii Bisericii prin învățatură sănătoasă. Și să nu uităm că Timotei, fiind parte din echipa lui Pavel, nu primea sprijin de la Biserica locală, ci muncea cu mâinile lui alături de Pavel pentru a se întreține.

Prezbiterii pentru ocupă o funcție specială de slujire se bucură și de privilegii speciale: îndoită cinste dar și nevoia a doi sau trei martori pentru a fi învinuiți. Prezbiterii sunt atacul bârfelor și denigrărilor. Pavel știa acest lucru de pe propria sa piele. Având în vedere această realitate, Pavel îi cere lui Timotei să fie circumspect la învinuirile care sunt aduse prezbiterilor. Sunt multe situații când prezbiterii nu recunosc acuzațiile care le sunt aduse. Și aceasta pentru că de foarte multe ori ele sunt neadevărate, sunt invenții și percepții subiective. Dar desigur pot fi situații în care prezbiterii să fie acuzați pe drept și totuși ei să nu recunoască acest lucru. cum poate face Timotei diferență între cele două tipuri de situații? Pavel îi spune că dacă este un singur martor, atunci să încline să dea crezare prezbiterului. Doar dacă e vorba de doi sau trei martori să încline să dea crezare celor ce-i învinuiesc. Observăm că Pavel nu descurajează învinuirea prezbiterilor de către membrii comunității. El știe că prezbiterii pot să-și piardă un cuget curat și că pot deveni la rândul lor fățarnici și prooroci mincinoși. De aceea e nevoie ca cei din comunitate să sesize orice derapaj spiritual al unui prezbiter. Dar aceasta înseamnă că e au unde să sesize acest lucru. cu alte cuvinte orice prezbiter slujește el însuși sub o autoritate. În Efes acea autoritate era reprezentată de Timotei, trimisul apostolic. Dar dacă nu era acest trimis, autoritatea trebuia reprezentată de echipa de prezbiteri. Astfel toți prezbiterii se află sub o autoritate în fața căreia dau socoteală. E vorba de echipa de prezbiteri. Ea reprezintă autoritatea supremă a Bisericii. Astfel fiecare prezbiter trebuie să dea socoteală față de echipa de prezbiteri. Echipa e cea care poate primi sesizările cu privire al prezbiterii care cunosc derapaje spirituale de la învățatura sănătoasă și aleg calea fățarniciei și a devenirii unor prooroci mincinoși. Dar dacă prezbiterul nu recunoaște, e nevoie de doi sau trei martori. Și desigur Pavel e liniștit cu acest principiu căci Duhul Sfânt e cel care păstorește Biserica și vede tot ce este ascuns. Și dacă vrea să scoată la iveală, El poate și știe cum să scoată la iveală. și dacă vrea să scoată la iveală un prezbiter cu două fețe el va orchestra ca acesta să fie învinuit de mai mulți martori credibil din comunitate. Dacă Biserica e vie, cel păcătos nu se poate ascunde. Păcatele sale ascunse vor fi scoase la iveală în comunitate. Poate din acest motiv încheie Pavel cap.5 cu v.24-25.

Dar slujba de prezbiter nu se bucură doar de privilegii, ci și de responsabilități. Prezbiterii care au abateri grave trebuie muștrați înaintea tuturor (*celorlați prezbiteri*) ca și ceilalți să aibă frică. Pavel nu cere excluderea imediată din echipă a prezbiterului care o abatere mai gravă. Muștrarea poate fi sau nu însoțită de excludere. Desigur v.20 nu poate fi aplicat mecanic în orice situație. Important e principiul din spate, rațiunea poruncii. Ceilalți prezbiteri trebuie să înțeleagă

responsabilitatea lor, faptul că sunt țintă atacului spiritual și cât de mari sunt consecințele alegerilor lor. De aceea e nevoie uneori ca cei ce păcătuiesc să fie muștrați de față cu toți ca și ceilalți să aibă frică. Frică de ce? Frică de a ajunge într-o astfel de situație rușinoasă. Ei sunt chemați să fie vigilenți în fața atacului șarpelui. Ocupă o funcție publică. O cădere aduce cu sine întristarea celorlalți și o rușine publică. Vizibilitatea funcției prezbiterilor este cea care le complică viața. Dacă nu sunt vizibili nu-și pot împlini funcția. Dar, pentru că au o funcție vizibilă, împlinirea ei e mai dificilă. Dacă păcătuiește un mădular, consecințele nu sunt atât de grave asupra comunității și nici asupra celui ce păcătuiește. Dar dacă păcătuiește un prezbiter, lucrurile sunt diferite. Complicațiile sunt mai mari atât asupra comunității cât și asupra lui însuși. Comunitatea va fi profund descurajată. Dar și el însuși va fi chinuit de vinovăție și rușine mai mult decât un simplu enoriaș. Pavel poate avea în vedere în v.20 situația când greșeala prezbiterului este cunoscută într-un cerc restrâns, în special cel al prezbiterilor. Astfel cel în cauză gustă dintr-o rușine restrânsă, iar ceilalți prezbiteri pot vedea pe viu consecințele unei nevegheri. Dar ce ar însemna ca greșeala lor să fie cunoscută de toată comunitatea?

Desigur v.20 poate fi interpretat și în alte moduri. Se poate spune că e vorba de un prezbiter care păcătuiește și care trebuie muștrat înaintea întregii Bisericii. Nu neg faptul că pot fi situații care cer și o astfel de abordare. Dar sunt mai rare din punctul meu de vedere. De asemenea, se poate spune că e vorba de învinuitorii mincinoși la care ar face referire v.19. Ei trebuie muștrați în fața întregii comunități pentru ca și ceilalți să se teamă să denigreze un prezbiter. Din toate variantele însă, mi se pare că textul o susține cel mai mult pe cea a muștrării unui prezbiter înaintea celorlalți prezbiteri. Timotei e chemat nu să vegheze asupra Bisericii ci, în special, asupra echipei episcopilor. Acesta este și principiul afirmat de Pavel în Fapte 20. Atunci când vorbește de pericolul proorocilor mincinoși și ce a făcut el pentru Biserica din Efes înaintea acestui pericol, iată ce spune el:

28. Luați seama, dar, **la voi înșivă** și la toată turma peste care v-a pus Duhul Sfânt episcopi, ca să păstoriți Biserica Domnului, pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său.

29. Știu bine că, după plecarea mea, se vor vâri între voi lupi răpitori, care nu vor cruța turma;

30. și se vor scula din mijlocul vostru oameni care vor învăța lucruri stricăcioase, ca să tragă pe ucenici de partea lor.

31. De aceea **vegheați** și aduceți-vă aminte că, **timp de trei ani, zi și noapte, n-am încetat să sfătuiesc cu lacrimi pe fiecare din voi.**

Pavel nu avea timp să sfătuiască cu lacrimi pe fiecare din toți peste 10.000 de membri ai Bisericii din Efes. Dar cred că el se referă la grupul de prezbiteri cu care vorbea în Fapte 20. Deci, o prioritate a lucrării lui Pavel a fost să sfătuiască zi și noapte pe fiecare din echipa de

prezbiteri. Timotei are deci și el provocarea ca mai întâi să vegheze asupra episcopilor. Și în această veghere are și responsabilitatea să-i mustre atunci când este cazul. După plecarea lui Timotei această responsabilitate revine echipei.

Versetul 21 conține un mesaj extrem de important către Timotei. Spun acest lucru din pricina modului în care este introdus îndemnul. Tot ce îi spune Pavel lui Timotei e foarte important căci îi spune cu autoritate apostolică. Totuși până acum doar în 5:21 el folosește această expresie: ***te rog fierbinte înaintea lui Dumnezeu, înaintea lui Hristos Isus și înaintea îngerilor aleși...*** Tot ce îi spune apostolul lui Timotei are caracter de poruncă. Cu toate acestea aici Pavel nu folosește nici verbul *a îndemna*, nici verbul *a porunci* și nici construcția imperativă. Pavel îl roagă fierbinte pe Timotei, aproape că îl imploră. Este ca și cum Pavel s-ar uita spre importanța celor spuse, asupra impactului păzirii sau nepăzirii celor spuse asupra Bisericii lui Dumnezeu pe care Pavel o iubea atât de mult, și în această lumină el spune: ***te implor, te rog...*** Ne arată cât de mult iubea apostolul Biserica lui Isus Hristos pe care El a câștigat-o cu însuși sângele Lui, și cât de mult își dorea ca ea să fie păzită și să crească frumos spre gloria Domnului ei. Inima lui Pavel ardea față de Biserica lui Hristos și destinul ei istoric. Doar o astfel de inimă își poate implora uncenicul căruia are de altfel drept să-i poruncească. Dar ruga apostolului nu făcea decât să dea glas iubirii lui Hristos față de Biserică. Este ca și cum prin Pavel, Hristos ar ruga, ar implora pe Timoteiul istoric (adică pe toți păstorii ce vor intra în istoria Bisericii) să păstorească BINE turma Sa. Este ca și cum însuși Isus ar spune: *Vă rog fierbinte aveți grijă de oile Mele la care țin atât de mult!*

Dar rugămintea lui Pavel față de apropiatul său ucenic este plină de solemnitate și încărcată de autoritate divină, căci ea este făcută înaintea lui Dumnezeu, înaintea lui Hristos Isus și înaintea îngerilor aleși. Deci, în acest tablou emoționant nu îl avem doar pe Pavel rugându-l pe ucenicul său Timotei undeva într-un loc retras și pustiu. Tabloul include și alte personaje. Pavel nu este robit de realitatea vizibilă. Aceasta nu poate fi separată de lumea spirituală. Tot dialogul epistolar dintre Pavel și Timotei are loc înaintea unui cer deschis. Cortina este dată la o parte. Tot cerul privește la dialogul dintre Pavel și ucenicul său. Nimic din ce se întâmplă în Biserică nu poate fi ascuns de privirile Celui care umple Biserica cu prezența Sa. Pavel nu invocă în 5:21 prezența Cerului. Cerul este DEJA prezent din 1:1. Pavel doar îi amintește lui Timotei că CERUL este deja prezent. Dumnezeu este de față. Isus Hristos este de față. Îngerii aleși sunt de față. Pavel îl roagă pe Timotei să păzească orânduie Casei. Această rugămintă este făcută înaintea lui Dumnezeu, Cel care este Proprietarul Casei, Cel care a ales să locuiască în această Casă, Cel care umple această Casă, și nu în ultimul rând Cel care o va judeca. Rugămintea este făcută și înaintea lui Hristos Isus, Capul Casei, Mirele Casei, Răscumpărătorul și Domnul Casei. Ne putem închipui câtă dorință este în inima Tatălui și a Fiului ca această Casă să fie îngrijită așa cum trebuie? Pasiunea lui Pavel pentru Biserică izvorăște din pasiunea Cerului pentru Biserică. De dragul cerului, de dragul inimii lui Dumnezeu, Pavel îl imploră pe Timotei să păzească cu

maximă credincioșie orânduieile Casei. Rugămintea e roșită și înaintea îngerilor aleși. Dar de ce sunt invocați și îngerii? Îngerii sunt și ei implicați în slujirea credincioșilor și a Bisericii locale. Fiecare Biserică locală are un Înger al ei care duce în văzud bătăliile cerești în funcție de puterea pe care o primește de la credincioșia Bisericii. Apoi, fiecare mădular al Bisericii locale are (conform pasajului din Matei 18) măcar un înger păzitor. Ei fac partea din realitatea cerească a Bisericii și sunt prezenți la dialogul dintre Pavel și Timotei. Pavel vorbește de niște îngeri aleși. Știm că îngerii au diferite daruri și funcții, și sunt așezați în diferite ierarhii cerești. Îngerii aleși ar putea fi îngerii cei mai de seamă, cum ar fi de exemplu Gavril, Mihail, cei patru heruvimi din chivot, sau îngerii Bisericii locale.

E interesant că în alte traduceri autorii nu folosesc expresia a ruga fierbinte, ci ideea de *te provoc solemn înaintea lui Dumnezeu...* accentul nu ar cădea pe partea de pasiune, ci pe solemnitate. Ca și cum Pavel ar spori autoritatea îndemnului său prin prezența unor martori de excepție: Dumnezeu, Fiul și îngerii cei mai de seamă. În cele din urmă pot fi martori mai importanți ca aceștia? Pavel vrea ca Timotei să priceapă cât mai bine MIZA care este în joc și importanța păzirii orânduieilor Casei. Și, pentru a-l responsabiliza, Pavel cheamă cei mai de seamă martori ai Cerului. Și ce îi cere Pavel lui Timotei? *Să păzești aceste lucruri...* Care lucruri? Desigur e vorba de lucrurile care țin de Casă, de orânduieile Casei. Dar Pavel are în gând anumite orânduieile ale Casei. El se referă la orânduieile privitoare la episcopi. Într-adevăr secțiunea 3:1-5:20 formează un bloc unitar de text ce are ca temă centrală orânduieile cu privire la episcopii Casei. Chiar pasajul imediat anterior lui 5:21 ne arată că Pavel se referă în special la relația dintre Timotei și prezbiteri, la modul în care Timotei veghează asupra prezbiterilor. Am arătat deja că învățătura cu privire la episcopi este *inima epistolei*, este soluția lui Pavel în fața asaltului proorocilor mincinoși. Pavel ține să insiste ca Timotei să păzească aceste lucruri. Pavel insistă și CUM să păzească aceste lucruri:

- Fără vreun gând mai dinainte și să nu faci nimic cu părtinire... iar după alte traduceri: fără prejudecăți, fără favoritisme, fără părtinire, fără subiectivisme, fără preferințe personale...

Pavel vede pericolul subiectivismului, al simpatiilor personale, al părtinirii în relația dintre Timotei și episcopi. Timotei trebuie să decidă cine să devină episcop, cine să nu mai fie episcop, cine să fie muștrat, cine să fie absolvit de învinuirile aduse. Timotei e chemat să gestioneze, să medieze conflicte și neînțelegeri între lideri. Însă Timotei este și el om. Are anumite înclinații relaționale spre anumite temperamente și tipuri de personalitate, are prieteni mai apropiați, are poate chiar rude în echipa prezbiterială, are înclinații, simpatii. De asemenea e urmărit ca orice om de concepții, prejudecăți alimentate de contextul cultural și de propriile sale experiențe de viață. Toate acestea îl pot face pe Timotei să GREȘEASCĂ în păstoriarea echipei de prezbiteri, să promoveze în echipă pe cei care sunt mai puțin pregătiți, și să-i îndepărteze pe cei care sunt cu adevărat pregătiți. Aceste greșeli sunt păcate de moarte în

conducerea Bisericii. Ele pot deveni letale pentru întreaga comunitate. De aceea, în acest domeniu, Timotei nu-și permite luxul de a greși. Aici i se cere obiectivitate, echidistanță, detașare de propriile preferințe și preconcepții. Aici i se cer decizii impecabile, desăvârșite, dumnezeiești. De aceea Pavel îl provoacă la obiectivitate înaintea martorilor cerești. Aici se dă marea bătălie la nivelul liderilor. Cel rău vrea ca liderii nepregătiți, imaturi și firești să ajungă în funcții de conducere. Ei nu vor ști să păzească turma de învățăturile demonilor. Ei înșiși vor putea fi o pradă ușoară acestor învățături. Ei vor fi dopuri care vor bloca creșterea Bisericii. Ei vor promova firescul, dezbinările în Biserică. Prin naivitatea acestor lideri firești vor putea fi promovați alți lideri mai firești, iar printre ei se vor strecura cu inteligență și fățarnicii însemnați cu fierul roș în însuși cugetul lor.

Versetul 22 dezvoltă ideea din 21 și confirmă că Pavel se referă în special la păstoria grupului de episcopi. Un alt pericol văzut de Pavel este GRABA. Nu doar subiectivismul preferințelor personale poate duce la eroare, ci și graba. Nevoile Bisericii sunt mari, sau poate Biserica și-a propus anumite programe, proiecte, obiective și astfel se creează o pseudonevoie de mulți lideri activiști. Astfel apare graba în promovarea diaconilor și prezbiterilor. E nevoie de TIMP ca să cunoști adâncul unui om. E nevoie de TIMP ca să cineva să fie testat, că să-și dovedească maturitatea. Nu trebuie să fie grabă, îndoială, neliniște în alegerea unui nou episcop sau diacon. Biserica nu este un ONG cu obiective și termene. Nu este grabă. Ea este o plantă vie ce crește natural în ritmul cerut de Duhul Sfânt. Duhul Sfânt nu se poate contrazice. El nu poate impune un ritm de creștere mai rapid decât cel potrivit cu realitatea acelei Biserici. Dacă nu se poate, înseamnă că nu e vremea. Nu este nici o grabă. Și în acest domeniu mai bine mai târziu decât mai devreme. Mai bine cineva să fie numit mai târziu ca episcop decât mai devreme. Se acceptă deci și întâzieri. Riscurile sunt prea mari, pierderile pot fi inestimabile. Însuși Isus a petrecut întreaga noapte în rugăciune înainte să-i aleagă pe cei 12. El însuși a avut nevoie de călăuzire divină. Oare noi ne putem lipsi de ea? Din perspectiva v.22 curăția ți-o poți pierde în două moduri: prin propriile tale păcate sau făcându-te părtaș păcatelor altora. Și în contextul dat te faci părtaș păcatelor altora când promovezi în lucrare lideri firești sau când lași lideri firești să conducă Biserica. Desigur, nu în orice context devenim responsabili de păcatele celor din jurul nostru. Dar sunt situații când acest lucru se poate întâmpla. E vorba de obicei de acele situații când cel ce păcătuiește se află în sfera noastră de autoritate și totuși noi nu intervenim, nu luăm atitudine. Un bun exemplu este cel al lui Eli. Eli nu sfida rânduielele sfinte de la Cort, dar fiii săi făceau acest lucru. Eli avea autoritatea legitimă asupra lor ca tată și mare preot. Avea și pârghiile necesare ca să ceară pedepsirea lor sau măcar scoaterea lor din funcția preoției. Dar Eli a dat dovadă de slăbiciune. Din teamă, din moleșală, din iubire prea mare față de fiii lui, el nu i-a scos din slujba preoției. S-a făcut astfel părtaș păcatelor lor și el nu a mai fost curat înaintea lui Dumnezeu. Verdictul lui Dumnezeu împotriva lui Eli a fost cât se poate de ferm. Dacă Eli a dat dovadă de îngăduință exagerată față de fiii lui, nu același lucru s-a întâmplat în cazul relației dintre Yahwe și Eli. Yahwe a fost cât se poate de categoric. A anunțat din timp pedeapsa, a

lepădat Casa Sa de la Silo, a făcut să cadă judecata asupra lui Eli pentru că acesta și-a cinstit fiii mai mult decât pe Domnul. E important ca, în ce privește slujbele episcopale și diaconale, să se stabilească de la început că ocupații lor sunt în probă pe viață, că se află sub supravegherea echipei, că trebuie muștrați atunci când greșesc, că oricând li se poate cere o pauză în slujire. Trebuie creat de la început o atmosferă în care actul muștrării și disciplinării liderilor să fie o normalitate. Liderii nu pot fi menajați. Prin faptul că și-au asumat rolul de lideri înseamnă că își asumă și o anumită maturitate spirituală. Această maturitate include și deschiderea de a primi muștrări fără a le lua ca atacuri la persoană, și disponibilitatea de a asculta și de a ieși din slujbă atunci când i se cere. Trebuie să existe pârghii clare și funcționale de muștrare și disciplinare a liderilor. Doar așa se poate evita tragedia adusă de fiii lui Eli.

Ultimile 3 versete ale capitolului 5 reprezintă un mister. E evident că din 6:1 Pavel schimbă tematica discursului său epistolar. Dar care să fie rolul pasajului 5:23-25? Să fie o introducere a secțiunii despre robi sau mai degrabă un final al cap.5? Sau să fie o simplă paranteză? Am observat până acum cât de coerent e discursul lui Pavel. El nu are o multitudinea de teme pastorale pe care le înșiră așa una după alta. Pavel are o țintă precisă și construiește un discurs logic și bine încheiat. Astfel 5:23-25 nu este introdus la întâmplare tocmai în acest moment al discursului. În mod cert are legături fie cu ce a fost înainte, fie cu ce urmează? Ce legături ar putea avea acest pasaj cu ce a fost mai înainte?

Mai întâi Pavel îl îndeamnă pe Timotei să nu bea numai apă ci să bea și câte puțin vin din pricina problemelor cauzate de stomac. Timotei deci avea niște probleme de stomac și din această pricină se îmbolnăvea destul de des. Deci boala fizică nu este incompatibilă cu taina evlaviei, cu credincioșia liderilor creștini. Pavel nu putea vindeca oricând și pe oricine. Vindecările le făcea doar în puține situații și cu aprobare de sus. El nu propovăduia atingerea desăvârșirii încă din vremea de acum, așa cum promitea ascetismul pe care el îl combate în cap.4. Desigur, pentru unii, atingerea perfecțiunii însemna și absența bolii din trup. Până în ziua de azi mai sunt curente din creștinism care spun că *cel credincios nu ar trebui să se îmbolnăvească deloc. Orice boală are drept cauză un păcat nemărturisit. Isus ne dă autoritate deplină asupra bolilor.* Teologia lui Pavel e alta. Da, în 1 Cor.11 ne spune că păcatele nemărturisite pot cauza anumite boli fizice. Dar nu este singura situație posibilă. El însuși purta o boală, o slăbiciune în trup. Nu era rodul unui păcat nemărturisit. Era un sol al Satanei care avea rolul să-l pălmuiască, să-l ajute să NU se îngâmfe, să-l țină în slăbiciune, acolo unde harul e făcut desăvârșit. Pavel nu este astfel alarmat că ucenicul său are o boală de stomac. Nu-l supune unui interogatoriu spiritual pentru a afla păcatul nemărturisit, și nici nu-l vindecă pe Timotei. Înțelege că este o încercare care îi este dată lui Timotei. Liderul creștin nu strălucește printr-un activism exagerat, ci printr-o evlavie aleasă. Din pricina deselor sale îmbolnăviri Timotei nu putea exagera în activism religios. Dar nu acesta era rolul lui. El își putea îndeplini rolul de păzitor al Casei chiar dacă avea aceste probleme de sănătate. Poate era o încercare temporară din viața lui

Timotei. Poate era tot un sol al Satanei care să-l ajute să rămână smerit. Slăbiciunea fizică ne poate ține departe de tentația ascetismului. Ne ține cu picioarele de pământ, ne arată cât de slabi și vulnerabili suntem și cât de dependenți suntem de harul lui Dumnezeu. Slăbiciunea fizică ne ține departe de iluzia că suntem puternici, că putem fi eroi spirituali prin propria voință (iluzie specifică ascetismului). De ce Timotei obișnuia să bea doar apă? Să fi fost vorba de o tendință ascetică din viața lui Timotei? În orientul îndepărtat și apoi în istoria Bisericii, ascetismul a exercitat o fascinație incredibil de mare. Pavel înțelege cât de mare este lupta. Ascetismul este o erezie foarte subtilă. El nu neagă doctrina despre Fiul, nici nu promovează libertinajul moral. Dar subminează harul și împiedică accesarea tainei evlaviei pentru că propune un model fals de sfințire. În Numele sfințirii cerute de Isus Hristos, el promovează un model fals al evlaviei. Dar forța sa de seducție e teribilă. Timotei se confrunta cu astfel de curente în Efes. Din toată epistola se vede clar faptul că Pavel îl considera și pe Timotei vulnerabil în fața seducției ascetismului. Astfel Pavel îi cere să bea și puțin vin. Pavel aduce ca argument probleme de stomac ale lui Timotei. Dar în lumina cap.4 poate fi văzut și ca o încurajare a lui Timotei să se detașeze de orice măsură ascetică și să caute echilibrul. Un alt aspect important este acela că prin acest verset Pavel permite și încurajează folosirea medicamentelor. Vinul e menit să ajute stomacul bolnav al lui Timotei. Acest lucru nu este un semn de necredință a lui Timotei în puterea lui Dumnezeu de a-l vindeca. Domnul însuși a lăsat în creație tot felul de plante pe care să le folosim pentru îngrijirea trupului. Spre deosebire de asceți, trebuie să ne cinstim și să ne îngrijim trupul. Sănătatea trupului e importantă. Ea este în mâna Domnului, dar El conlucrează cu noi. El vrea să ne facem partea noastră ca să își facă și El partea Lui. El vrea să fim atenți la bolile trupului și să le tratăm cu medicamentele la care avem acces. Dumnezeu este pro viață. Descoperirile științifice care ajută la protejarea vieții și sănătății trupului sunt îngăduite de Dumnezeu. Putem spune chiar că vin de la El. A ne folosi de acestea (în limitele impuse de etica creștină) este un mod de a primi și de a onora darurile trimise de Creator. După cum alimentele sunt un dar de la El pentru a întreține viața trupului, la fel și medicamentele sunt un dar tot de la El pentru a proteja viața trupului. Pavel încurajează și folosirea bucatelor și pe cea a medicamentelor disponibile. Dar desigur totul trebuie făcut cu mulțumire, cu încredere în Dătător și nu în dar, cu echilibru și cumpătate. Pavel nu încurajează nici îmbuibarea și nici folosirea excesivă a vinului ca medicament. Deci observăm o legătură clară între v.23 și denunțarea ascetismului din cap.4. Textul continuă cu v.24 și 25. Pavel face deosebire atât între păcatele vizibile și cele ascunse, cât și între faptele bune vizibile și cele ascunse. Sunt păcate evidente care merg înaintea păcătosului la judecată, dar sunt și păcate ascunse, mai puțin evidente. El sunt în spatele păcătosului. Dar tot spre judecată merg. Pavel pare să construiască următoarea imagine: păcătosul care merge spre judecata lui Dumnezeu. În fața lui sunt păcatele vizibile, evidente. Ele îl trag către judecată. În spatele lui sunt păcatele subtile, mai puțin evidente, sau cele făcute în ascuns. Păcătosul e văzut din față, din poziția locului unde are loc judecata. Păcatele ascunse, din spatele lui, nu se văd încă. Dar ele îl împing către judecată, și vor fi și ele scoase la iveală în ziua judecății. Apare și credinciosul. Și el se vede doar din față. El merge spre ziua răsplătirii, sau a unei judecăți care îi

va fi favorabilă. Faptele bune vizibile îl trag spre răsplată. Dar și cele ascunse, din spatele lui îl împing către răsplată. Astfel doar în vremea de acum se creează iluzia diferenței dintre ce a făcut în ascuns și de este făcut în văzul celorlalți. Pe plan spiritual practic nu există această diferență. Totul e descoperit, totul e cunoscut. Iar ziua judecării va face VIZIBIL față de toți tot ce era păstrat în ascuns. Efectul spiritual al păcatului este același, indiferent că e mai mult sau mai puțin vizibil. La fel, e și în cazul efectelor spirituale ale faptei bune. Primul atrage imediat mânia lui Dumnezeu, a doua atrage imediat binecuvântarea lui Dumnezeu. Faptele nu pot rămâne fără consecințe, fără a fi judecate sau răsplătite. Dar Pavel nu îi spune lui Timotei doar acest lucru. El insistă și pe faptul că este acum ascuns, va fi scos mai târziu la iveală. Domnul poate interveni în istorie cu o judecată vizibilă asupra celui care păcătuiește în ascuns. Îl poate demasca și judeca public. La fel poate scoate la iveală faptele bune din ascuns și le poate înălța și răsplăti înaintea tuturor. Și dacă nu face acest lucru în istoria de acum, cu siguranță va face acest lucru în ziua judecării. Iluzia diferenței între ce e făcut în ascuns și ce este vizibil are putere în viața de acum. Ea dă putere păcătosului să-și continue drumul și descurajează pe cel neprihănit de pe drumul ascultării. Cel păcătos aparent scapă de anumite consecințe, și nu are parte de ocară celorlalți. Cel neprihănit nu are imediat parte de recunoașterea și aprecierea celorlalți. Dar presiunea exercitată de ceilalți e reală. Și nu doar că e reală. Ea contează. David (și însuși Mesia în psalmii mesianici) se roagă să fie reabilitat înaintea vrăjmașilor lui. El vrea că acuzatorii lui mincinoși să fie făcuți de ocară, ca adevărul despre el să fie înălțat înaintea tuturor. Și Domnul a făcut acest lucru față de David și-l va face pe deplin și față de Isus. Dar îl va face și pentru Timotei și pentru orice credincios care-și pune încrederea în El. De ce îi spune Pavel lui Timotei aceste lucruri? Cum se leagă aceste adevăruri de nevoile lui Timotei, de problemele cu care acesta se confrunta în Efes?

Le văd în primul rând ca o încurajare pentru Timotei în conflictele și disputele pe care le avea cu asceții din Efes. Păcatele asceților nu erau evidente, nu erau șocante, nu erau recognoscibile pentru opinia publică. Mândria lor, îndumnezeirea lor luciferică, intențiile lor păcătoase erau bine ascunse sub masca unei așa-zise sfințenii și spiritualități superioare. Erău experți în fățarnicie, în dedublare, în a purta o mască. Erorile lor nu erau evidente pentru mulțimea naivă a credincioșilor. Mulți poate le dădeau dreptate. Mulți poate îl considerau pe Timotei prea ferm față de aceștia. Mulți urmau modelul ascetic ca pe adevărata sfințenie și desconsiderau modelul evlaviei urmat de Timotei. Nu era deloc EVIDENT pentru opinia publică faptul că Timotei e adevăratul slujitor al lui Dumnezeu și că acei asceți sunt slujitorii Satanei. Acest lucru era desigur frustrant, supărător pentru Timotei. Dar prin versetele 24-25 Pavel vrea să-l liniștească pe Timotei cu privire la această realitate pe drept cuvând nedreaptă și frustrantă. Va fi un ceas al judecării. Atunci răul, sub orice formă, va fi judecat înaintea tuturor. La fel și binele, sub orice formă, va fi răsplătit înaintea tuturor. Acei asceți vor fi făcuți de rușine, iar Timotei lăudat și înălțat. E posibil ca v.24-25 să se lege chiar de v.23. Prin faptul că Timotei avea să bea și vin, avea să-i aducă multe acuze din partea asceților radicali. Binele făcut de Timotei

propriului trup avea să fie contestat de mulți. Dacă această legătură între v.23 și v.24-25 e adevărată, ne putem închipui cât de mare era presiunea exercitată de acei așa-zisi asceți creștini din Efes. Cu alte cuvinte în v.24-25 Pavel îl încurajează pe Timotei să lepede modelul ascetic și să urmeze întru totul modelul echilibrat al evlaviei chiar dacă acest lucru îi va aduce multe contestări și acuzații, chiar dacă acest lucru va fi văzut de mulți nu ca un BINE ci ca o îndepărtare față de modelul adevăratei spiritualități. Însuși Isus a fost contestat de curentul ascetic din iudaism pentru că onora bucuriile acestei vieți și contextul socio-cultural al vremii sale. Drumul evlaviei nu este adesea un bine evident pentru opinia publică. El înseamnă gustarea vieții de acum, onorarea mandatului cultural. Prin lentila modelelor ascetice aceste lucruri vor fi judecate ca fiind o îndepărtare față de sfințenie. Deci mare grijă ca cel care alege calea evlaviei să NU se aștepte să și fie recunoscut ca evlavios de opinia publică.

De asemenea v.24-25 pot veni pentru a echilibra și completa îndemnul din v.22. Timotei nu este chemat să se grăbească pentru că de-alungul TIMPULUI ce este ascuns, fie bine, fie rău, va ieși la iveală. E adevărat că în v.24-25 Pavel nu clarifică CÂND anume ce este ascuns va fi făcut cunoscut. Poate fi vorba de vremea judecății finale, dar poate fi vorba și de clarificări ce se fac în această viață cu privire la adevăratul caracter al unor oameni. Pavel îl îndeamnă deci pe Timotei să nu se grăbească, ci să lase proba timpului să scoată la iveală adevăratul caracter al celor pe care îi consideră potențiali lideri. În același timp **Timotei** nu este chemat să devină un spion al potențialilor lideri. Dumnezeu care locuiește în mijlocul Bisericii va face să scoată la iveală la vremea potrivită ce este ascuns în inima celor din Casa Sa. Unii vor fi înălțați, iar alții vor fi făcuți de ocară.

La finalul cap.3 Pavel înalță taina evlaviei. Ea este cheia prin care liderul poate să crească mereu în purtarea sa frumoasă în Casa lui Dumnezeu. Dar cel rău nu vrea ca taina evlaviei să fie accesată. Și atunci va propune alte modele ale sfințirii, modele care vor impresiona pe mulți, dar care sunt menite să ne țină cât mai departe de taina evlaviei. Primul model de sfințire propus este cel al ascetismului la care face referire în capitolul 4. Al doilea model este cel al actului caritabil și al activității filantropice pe care îl dezbate în cap.5. Pavel ne spune răspicat: nici ascetismul, nici activitatea filantropică NU înseamnă a fi evlavios. Dimpotrivă, sunt modele false de sfințire, care în Numele lui Isus, ne vor defocaliza atenția de la adevărata sfințire propusă de modelul autentic al evlaviei. Modelul ascetic adesea merge mână în mână cu actul filantropic. Primii asceți din istoria Bisericii au fost dintre oamenii bogați care au vândut tot ce aveau și au dat la săraci și apoi s-au dus în pustie. Alții au ales calea celibatului și izolării de lume și și-au dedicat viața ajutorării săracilor. Impactul lor asupra credincioșilor a fost unul teribil, astfel că până în ziua de astăzi acestea două (ascetismul și filantropia) sunt considerate modelele superioare ale sfințirii creștine. Sunt acceptate și alte modele, dar acestea rămâne cele mai laudate, și cele care dau autoritățile spirituale de care trebuie să asculte toți ceilalți. Și toate acestea în Numele lui Isus. Pavel e foarte tranșant. Nu e vorba de exagerări, de abateri, de derapaje. E vorba de

învățătura demonilor. Cine ar fi crezut că învățătura din 4:3, că abstința exagerată va seduce atât de mult Biserica de-a lungul veacurilor? Pavel știa că cei mulți vor fi ușor impresionați de performanțele ascetice și de ajutorarea sărmanilor. Pavel vedea prin Duhul puterea de seducție a acestor două modele. El însuși alesese o cale ascetică în sânul iudaismului. El vedea cât de mare e presiunea și asupra lui Timotei însuși. De aceea îl pune în gardă, în alertă maximă și demască cu autoritate apostolică aceste două false modele ale evlaviei. Cine le urmează se îndepărtează de adevărata taină a evlaviei. Modelul ascetic propune schimbarea prin exercițiul propriei voinți, prin abțințe îndelungate, prin restricții exagerate, prin izolarea socială și culturală, prin disprețuirea trupului și a vieții de acum. În urma acestor sacrificii personale, desăvârșirea se va atinge încă din viața de acum. Ascetul va deveni parte din elita inițiaților. Prăpastia dintre ei și restul lumii e enormă. Ei sunt adevărate autorități spirituale. Și alții se sfințesc în felul lor, dar asceții reprezintă modelul superior al sfințeniei, de aceea trebuie ascultați și respectați pe deplin. Ei reprezintă adevăratele autorități spirituale ale Bisericii. În istoria Bisericii celibatul a fost glorificat și într-adevăr cei necăsătoriți au preluat autoritatea asupra Bisericii în detrimentul celor căsătoriți. Modelul filantropic se focalizează pe nevoile celuilalt și pe ajutorarea sa. Se neglijează subtil propria schimbare. Eu sunt evlavios căci ajut pe săraci. E o altă modalitate de abatere de la modelul evlaviei. Calea evlaviei propune propria schimbare de dragul celorlalți prin recunoașterea neputinței voinței umane și prin harul transformator care vine de sus. Este o creștere în dragoste prin puterea lui Dumnezeu. O creștere care vizează toate domeniile vieții, care are un ritm lent, care înseamnă un șir neîntrerupt de morți și învieri și care va continua până la moarte. Mereu vor fi greșeli de îndreptat, mereu vor fi slăbiciuni și neputințe. Mereu va fi nevoie de strigăte mari și de lacrimi către Cel care poate să ne izbăvească din robia bolilor noastre. Liderul nu va face parte niciodată din elita inițiaților. El nu va deveni un ascet care va copleși pe cei din jur cu performanțele sale. El va rămâne om, se va lupta cu propriile slăbiciuni. Înaintarea lui va fi văzută de toți, dar el va rămâne aproape de comunitate, și va muștra pe cei din jur ca pe cei apropiați dintr-o familie. El nu-și va asuma rolul de inițiat, de lider spiritual infailibil.

Cât de bine a văzut Pavel atacul care va veni asupra Bisericii. Istoria Bisericii ne arată cum modelul ascetic și cel caritabil a sedus Biserica și a îndepărtat-o de la calea adevăratei evlavii. Adevărata evlavie a fost înlocuită cu false modele de sfințire. În mod cert a fost vorba de învățături predate de demoni, de o lume spirituală cu o inteligență spirituală. Mințile nepregătite ale credincioșilor au fost seduse imediat. Și asceții au apărut într-un context în care Biserica era bombardată din afară cu erezii îndreptate împotriva identității Fiului și cu erezii care promovau libertinajul moral. Biserica a dus lupte teribile în fața acestor două tipuri de erezii. În acest context a apărut un cal troian: asceții creștini. Ei nu promovau nici erezii doctrinare, nici libertinajul moral. Dimpotrivă promovau sfințirea. Și o făceau în Numele lui Isus și citând din Scriptură. Isus în cele din urmă a postit 40 de zile și 40 de nopți, Isus a poruncit să vindem tot ce avem și să dăm săracilor. Isus a fost prezentat ca ascetul desăvârșit. Ei nu păreau a a face decât

să urmeze acest model desăvârșit al sfințeniei. Primii asceți creștini au apărut în Egipt (*nu întâmplător!*). Ei erau cumva în afara Bisericii, căci se izolară și de societate și de Biserica lumească. Dar au creat o fascinație teribilă atât asupra mulțimii credincioșilor cât și asupra mulțimii oamenilor din sfera laică. Dar ascetismul îl găsim consemnat de istoricii religiilor cu multe sute de ani înaintea religiilor. El este prezent în China, în India etc. Îl găsim sub diverse forme și în iudaism. Secta esenienilor (contemporani cu Isus) reprezintă un bun exemplu în acest sens. Monasticii nu fac decât să îmbrace ascetismul în straie teologice creștine. Dar esența lui rămâne efectiv aceeași. Cum e posibil ca acesta să se fi dezvoltat din cele mai vechi timpuri pe continente diferite și în culturi izolate unele de altele? Pavel ne-ar răspunde simplu: e vorba de învățăturile demonilor, și demonii depășesc cu ușurință granițele geografice și culturale puse de Dumnezeu între oameni. Ereziile împotriva doctrinei creștine și cele care promovau libertinajul moral nu au făcut decât să pregătească seducția calului troian al ascetismului creștin. Au reprezentat atacuri mai directe, mai vizibile care să-l facă pe cel indirect mai inofensiv, mult mai subtil. De asemenea au creat extrema (libertinajul moral, nespirtualitatea Bisericii) care să conducă Biserica spre o nouă extremă (ascetismul). Exaltarea poftelor nu ne ține departe de seducția ascetismului, ne face mai vulnerabili. E extrema spre care vom merge dacă vom iniția schimbarea. Sau dacă nu inițiem schimbarea, e extrema pe care o recunoaștem ca autoritate spirituală. Anticriștii din lume adesea se contraziceau între ei. Chiar s-au persecutat între ei. Astfel ereziile doctrinare, libertinajul moral, și ascetismul prezintă evidente contradicții ideologice. Dar cel rău știa că unele erezii vor lovi mai bine în anumite oi. Fiecare oaie are anumite predispoziții, anumite vulnerabilități. Unii vor fi seduși de libertinaj, alții de argumentele filosofice împotriva doctrinei creștine, alții de practica ascetică. Deci liderii acestor grupări pot fi dezbinați, chiar e bine să fie dezbinați, căci produc mai multă ură și mai multă confuzie în și în jurul Bisericii. Și nu acest lucru îl vrea cel rău? Dar marele Anticrist spre ce erezie va opta, desigur, în prima fază a lucrării sale va arăta impecabil aproape în toate domeniile. Va juca perfect la dublu ca un campion al fățarniciei și minciunii. Va părea cu adevărat un slujitor devotat al Bisericii. Dar la un moment dat vor apărea și indicii ale adevăratei sale fețe. Dar care indicii vor apărea mai întâi? Cele ale ereziilor doctrinare, cele ale libertinajului moral sau cele ale ascetismului? În Daniel 11 ni se spune că acel corn mic nu va ține cont de dorința femeilor, sau în alte traduceri de cel dorit de femei. Oare ce să însemne? Nu știu exact, dar ar putea fi un indiciu al ascetismului. În cele din urmă istoria Bisericii dovedește că seducția ascetismului s-a dovedit mult mai eficientă decât cea a libertinajului moral și a ereziilor doctrinare. Protestantismul a renunțat la glorificarea celibatului, dar nu s-a debarasat de ascetism. Legalismul e o formă caraghiasă a ascetismului. El Propune izolarea de cultură în mijlocul societății și e propusă tuturor credincioșilor. Măcar pustinicii s-au izolat efectiv de societate și au reprezentat o minoritate a Bisericii. De asemenea ideea atingerii desăvârșirii încă din viața de acum (desigur prin har nu prin voință) este tot o reminesciență a ascetismului. Și chiar dacă se renunță și la legalism, și la teoria atingerii desăvârșirii, tot rămâne ascetismul ascuns, despre care am vorbi atât de mult în comentariul după Matei. Atunci am folosit expresia

„legalismul ascuns”. În esență este vorba despre o întrebuintare greșită a VOINȚEI în actul sfințirii. Cu harul pe buze, în adâncul nostru căutăm o sfințire prin voință și accesăm puțin din taina evlaviei. Evlavia înseamnă capitularea voinței, recunoașterea neputinței acesteia și de aici strigătele și lacrimile pentru un ajutor din afară. Lupta cu ascetismul ascuns va dura până la moarte. Vindecarea de ascetism va dura până la moarte. El va concura mereu cu calea evlaviei cristice. Biserica nu a știut cum să reacționeze la asaltul ascetismului. Acasta, cum spuneam, a fost cumva în afara ei. Dar liderii creștini au propus o asimilare a ascetismului în interiorul Bisericii. Apoi acesta a fermecat liderii Bisericii și liderii acestici au preluat conducerea Bisericii. Dacă a funcționat atât de bine această seducție, dacă a funcționat mai bine decât cea a libertinajului moral și al atacului doctrinar, de ce nu ar folosi mai degrabă această cale cel ce va fi anticrist? Căci cei dinaintea lui au fost mici copii. Performanța sa amăgitoare va fi mai mare decât cea adusă de cei dinaintea lui. Seducția sa exercitată asupra Bisericii va fi mai mare decât ne imaginăm. Desigur, poate îmbrăca și forme noi la care nu ne-am gândit până acum sau pe care Biserica nu le-a cunoscut în profunzime. Să nu subestimăm capacitatea celui rău de a imita modelul evlaviei. Istoria bisericii și istoria propriei noastre vieți ne arată că e vorba de o inteligență superioară căreia nu-i putem face față. Doar puterea lui Dumnezeu ne poate proteja. Să căutăm mereu această putere prin evlavie.